

Παρέμβαση ΣΟΑΚ σε σχέση με τους οικονομικούς κινδύνους λόγω της αύξησης των εμπορικών δασμών και των γεωπολιτικών εξελίξεων

Οι πρόσφατες παγκόσμιες οικονομικές εξελίξεις, συμπεριλαμβανομένης της επιβολής και αύξησης των εμπορικών δασμών και των γεωπολιτικών αβεβαιοτήτων, αν και δεν αναμένεται να έχουν σημαντικές-άμεσες οικονομικές επιπτώσεις, εντούτοις δημιουργούν σοβαρούς κινδύνους για τη μελλοντική σταθερότητα της Κυπριακής οικονομίας.

Το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο (ΔΝΤ) έχει ήδη προειδοποιήσει πως η αύξηση των εμπορικών εντάσεων και η αβεβαιότητα στις πολιτικές θα μπορούσαν να περιορίσουν την οικονομική ανάπτυξη, τόσο βραχυπρόθεσμα όσο και μακροπρόθεσμα. Παράλληλα, το Κέντρο Οικονομικών Ερευνών του Πανεπιστημίου Κύπρου (ΚΟΕ) έχει επισημάνει κινδύνους που αφορούν, τόσο στην οικονομική ανάπτυξη όσο και στη δημοσιονομική βιωσιμότητα.

Δεδομένων αυτών των προκλήσεων, η Κύπρος πρέπει να είναι ιδιαίτερα προσεκτική στη διεύρυνση των ανελαστικών δημόσιων δαπανών, καθώς αυτό θα περιορίσει τη δημοσιονομική ευελιξία που απαιτείται προς αντιμετώπιση άμεσων προκλήσεων, όπως, ενδεικτικά, το υδατικό και το δημογραφικό πρόβλημα, αλλά και τις κρίσιμες μεταβάσεις που αφορούν την ενέργεια και την τεχνολογία.

Σε πρόσφατες εκθέσεις του, το ΔΝΤ υπογραμμίζει τις αρνητικές επιπτώσεις της ενίσχυσης των εμπορικών φραγμών, που οδηγούν σε μείωση των προβλέψεων για την παγκόσμια ανάπτυξη, ενώ αναφέρεται στους κινδύνους που σχετίζονται με την αστάθεια στις αγορές και τη βιωσιμότητα του κρατικού χρέους. Όσον αφορά την Κύπρο, το ΔΝΤ υποβάθμισε τις προβλέψεις του, εκτιμώντας ότι η αύξηση του ΑΕΠ το 2025 θα επιβραδυνθεί στο 2.5%, σε σύγκριση με την προηγούμενη πρόβλεψη του 3.1%, ενώ για το 2026 το ΔΝΤ προβλέπει ανάπτυξη 2.7%.

Στην τελευταία του έκθεση, το ΚΟΕ, επίσης εκτιμά ότι η οικονομική ανάπτυξη της Κύπρου θα μετριαστεί από 3.4% το 2024 σε 2.8% το 2025, προτού βελτιωθεί σε 3.2% το 2026. Παράλληλα, το ΚΟΕ επισημαίνει την ανάγκη παρακολούθησης έγκριτων οικονομικών δεικτών, όπως ο Κυπριακός Σύνθετος Οικονομικός Δείκτης, ο οποίος καταδεικνύει ότι η οικονομική αβεβαιότητα δύναται να μειώσει τις επενδύσεις και την καταναλωτική εμπιστοσύνη, επιβαρύνοντας περαιτέρω τις δημοσιονομικές πιέσεις.

Παρότι η Κύπρος έχει μειώσει σημαντικά το δημόσιο χρέος, ως ποσοστό του ΑΕΠ, και συνεχίζει να καταγράφει δημοσιονομικά πλεονάσματα, η ανάγκη για δημοσιονομική σύνεση πηγάζει λόγω του σημερινού οικονομικού περιβάλλοντος, το οποίο απαιτεί ιδιαίτερα προσεκτική διαχείριση των δημόσιων δαπανών. Η αύξηση ανελαστικών εξόδων, όπως οι μόνιμες μισθολογικές δεσμεύσεις ή τα μεγάλης κλίμακας έργα, και οι περαιτέρω γενικές, και μη στοχευμένες, φοροελαφρύνσεις θα μπορούσαν να περιορίσουν τη δυνατότητα του κράτους να ανταποκριθεί σε οικονομικές αβεβαιότητες. Αντιθέτως, η δημοσιονομική πολιτική πρέπει να παραμένει ευέλικτη, εξασφαλίζοντας πόρους για την αντιμετώπιση απρόβλεπτων προκλήσεων, εν μέσω του γενικότερου κλίματος αστάθειας, και τη στήριξη στρατηγικών επενδύσεων σε ενέργεια και τεχνολογία.

Συστάσεις ΣΟΑΚ

Κατά συνέπεια, το ΣΟΑΚ θεωρεί ωφέλιμο να προβεί στις πιο κάτω συστάσεις για ενδυνάμωση της δημοσιονομικής και οικονομικής ευελιξίας της Κύπρου.

1. **Διατήρηση της Δημοσιονομικής Πειθαρχίας** – Αποφυγή σημαντικών αυξήσεων ανελαστικών δημόσιων δαπανών και περαιτέρω μειώσεων των κρατικών εσόδων. Η μείωση του δημόσιου χρέους και η δημιουργία δημοσιονομικού περιθωρίου (fiscal space) θα καταστήσουν πιο εφικτή και πιο αποτελεσματική μια ενδεχόμενη, ή και αναγκαία, κρατική παρέμβαση για την αντιμετώπιση μιας πιθανής οικονομικής κρίσης.
2. **Ενίσχυση της Οικονομικής Ανθεκτικότητας** – Υιοθέτηση πολιτικών που στηρίζουν την οικονομική διαφοροποίηση και ευελιξία, και μειώνουν το βαθμό εξάρτησης σε μικρό αριθμό εξωτερικών εμπορικών εταίρων και προϊόντων.
3. **Προτεραιότητα σε Στρατηγικές Επενδύσεις** – Δέσμευση πόρων για τον ενεργειακό και τεχνολογικό τομέα, στοχεύοντας στην αύξηση της ανταγωνιστικότητας και στη μακροπρόθεσμη οικονομική βιωσιμότητα της χώρας.
4. **Ενεργή Παρακολούθηση Οικονομικών Δεικτών και Καταρτισμός Σχεδίων Αντίδρασης** – Συνεχής και άμεση χρήση των δεδομένων και αναλύσεων τοπικών και διεθνών οργανισμών που στηρίζονται σε τεχνοκρατικά κριτήρια, όπως του ΔΝΤ και του ΚΟΕ, για την καθοδήγηση πολιτικών αποφάσεων, με στόχο τον καταρτισμό στρατηγικού σχεδιασμού ή / και την έγκαιρη λήψη των αναγκαίων διορθωτικών μέτρων, όταν και εφόσον απαιτηθούν.
5. **Διεθνής Συνεργασία** – Ενεργή συμμετοχή της Κυπριακής Δημοκρατίας στις διεθνείς πρωτοβουλίες για τη διασφάλιση ενός σταθερού και προβλέψιμου εμπορικού περιβάλλοντος.

Καταληκτικά, η Κύπρος βρίσκεται σε ένα κρίσιμο σημείο, όπου η προσεκτική δημοσιονομική διαχείριση είναι ζωτικής σημασίας για την αντιμετώπιση των παγκόσμιων οικονομικών αβεβαιοτήτων. Με την υιοθέτηση συνετών δημοσιονομικών πρακτικών και την εστίαση σε στρατηγικές επενδύσεις, η χώρα μας μπορεί να εξασφαλίσει τη μακροπρόθεσμη σταθερότητα και ανάπτυξή της.

Το ΣΟΑΚ υπενθυμίζει σχετικά ότι, η ύπαρξη επαρκούς δημοσιονομικού περιθωρίου κατά την περίοδο πριν την πανδημία του 2020, σε σχέση με την περίοδο πριν τη χρηματοοικονομική κρίση του 2011, ήταν ένας από τους βασικούς παράγοντες που επέτρεψαν στην Κύπρο να αντιμετωπίσει την κρίση και να εξέλθει από αυτήν πιο αποτελεσματικά.

Συμβούλιο Οικονομίας και Ανταγωνιστικότητας Κύπρου (<http://www.ecompet.cy>)

Λευκωσία, 7 Μαΐου, 2025